

ข้อบทความ “การประมูลคลื่นความถี่ 2568 จัดสรรอย่างคุ้มค่า ประชาชนได้ประโยชน์”

การประมูลคลื่นความถี่ในปี 2568 เป็นการนำคลื่นความถี่ที่มีการใช้งานและกำลังจะสิ้นสุดการอนุญาตในวันที่ 3 สิงหาคม 2568 เพื่อรองรับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อเนื่อง

ถ้า กสทช. ไม่นำคลื่นความถี่ที่จะสิ้นสุดการอนุญาตมาประมูลใหม่ จะเกิดผลกระทบอะไร

หากไม่ดำเนินการประมูลความถี่ที่กำลังจะสิ้นสุดการอนุญาตในปี 2568 จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมและคุณภาพชีวิตของผู้บริโภค 1) สูญเสียโอกาสในการใช้ทรัพยากรของประเทศ คลื่นความถี่เป็นทรัพยากรที่มีจำกัดและมีมูลค่าสูง หากไม่นำคลื่นความถี่ที่ว่างอยู่มาประมูล จะทำให้คลื่นดังกล่าวถูกทิ้งไว้โดยเปล่าประโยชน์ ไม่มีผู้ให้บริการรายใดสามารถนำไปใช้ประกอบการให้บริการได้ ส่งผลให้ประเทศสูญเสียโอกาสในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและนวัตกรรมใหม่ ๆ จากทรัพยากรสำคัญนี้ 2) คุณภาพบริการโทรคมนาคมอาจลดลง ปริมาณคลื่นความถี่เป็นปัจจัยหลักที่กำหนดคุณภาพและความเร็วของบริการอินเทอร์เน็ตบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ หากไม่มีการจัดสรรคลื่นเพิ่มหรือจัดสรรคลื่นได้ในปริมาณที่จำกัด ผู้ให้บริการจะต้องใช้คลื่นที่มีอยู่เดิมเพื่อรองรับการใช้งานโทรศัพท์ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหา “คอขวด” ทำให้ความเร็วอินเทอร์เน็ตลดลง สัญญาณอ่อนลง หรือการโทรออกและรับสายไม่เสถียร โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีผู้ใช้บริการหนาแน่น

การประมูลคลื่นความถี่เป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้มั่นใจได้ว่า ทรัพยากรของประเทศถูกใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และรักษาคุณภาพการให้บริการโทรคมนาคมให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

ก่อนการประมูล มีการเตรียมการอะไรบ้าง

ในการจัดประมูลคลื่นความถี่ มีขั้นตอนสำคัญ 2 ส่วนที่ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดสรรทรัพยากรของประเทศ ดังนี้ 1) การประเมินมูลค่าคลื่นความถี่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะผลลัพธ์ถูกใช้ประกอบการกำหนด “ราคาตั้งต้น” ของการประมูล หากตั้งราคาไว้สูงเกินไป อาจทำให้ไม่มีผู้เข้าร่วมประมูลหรือมีผู้ชนะการประมูลน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ ซึ่งจะส่งผลให้คลื่นความถี่บางส่วนไม่ถูกนำไปใช้ให้บริการและส่งผลกระทบต่อคุณภาพบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในท้ายที่สุด ในทางกลับกัน หากตั้งราคาไว้ต่ำเกินไป ก็อาจเปิดโอกาสให้มีกลุ่มบุคคลที่ไม่ตั้งใจจะให้บริการจริง ๆ เข้ามาประมูลเพื่อเก็งกำไร เมื่อประมูลชนะแล้ว มีแนวโน้มจะนำคลื่นไป “ขายต่อ” ในราคาที่สูงขึ้น เป็นการบิดเบือนกลไกตลาด 2) การออกแบบวิธีการประมูล ถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้ทรัพยากรของประเทศถูกจัดสรรอย่างมีประสิทธิภาพ (Allocative Efficiency) เป้าหมายหลักของการประมูลคือการทำให้คลื่นความถี่ถูกจัดสรรไปยังผู้ที่ “มองเห็นคุณค่าสูงสุด” และสามารถนำคลื่นไปสร้างประโยชน์ให้กับผู้บริโภคได้ การเลือกใช้กลไกการประมูลที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้มั่นใจได้ว่าคลื่นความถี่จะถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ และขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน

คำนวณมูลค่าคลื่นความถี่อย่างไร กำหนดราคาตั้งต้นอย่างไร

สำนักงาน กสทช. ใช้ 2 วิธีหลักในการคำนวณมูลค่าคลื่นความถี่ ได้แก่ Benchmarking (คล้ายคลึงกับวิธีบัญชีต้นทุน) และ Business value (มูลค่าทางธุรกิจ) โดย Benchmarking ประกอบด้วย 3 วิธีย่อย ได้แก่ **วิธี 1 Absolute benchmarking** คือ การเปรียบเทียบจากราคาชนะการประมูลคลื่นความถี่ย่านเดียวกันของไทยและต่างประเทศ **วิธี 2 Relative benchmarking** คือ การเปรียบเทียบกับมูลค่าย่านที่เคยถูกจัดสรรแล้วในไทย **วิธี 3 Econometrics** คือ การเปรียบเทียบกับมูลค่าของไทยและต่างประเทศ โดยคำนึงถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่น ๆ เช่น จำนวนประชากร รายได้ เป็นต้น ขณะที่ **Business value** คือ มูลค่าทางธุรกิจ โดยคำนวณมูลค่าด้วยวิธีคิดลดของกระแสเงินสดอิสระ (Discounted Cash Flow) และปันส่วนมาเฉพาะส่วนที่เกิดจากการถือครองคลื่นความถี่ที่จะนำมาประมูลเท่านั้น สุดท้ายแล้ว กสทช. พิจารณากำหนดราคาตั้งต้นของคลื่นที่ประมูลในปี 2568 ให้เท่ากับผลการคำนวณข้างต้น โดยคำนึงถึงราคาตั้งต้นของย่านคลื่นที่เคยถูกจัดสรรในอดีตด้วย

การประมูลคลื่นความถี่ คือ วิธีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

การประมูลคลื่นความถี่ถือเป็นกลไกสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรของประเทศ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าคลื่นความถี่จะถูกนำไปใช้โดยผู้ที่สามารถสร้างมูลค่าสูงสุดและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน สำนักงาน กสทช. จึงได้ร่วมกับที่ปรึกษาจากต่างประเทศเพื่อออกแบบวิธีการประมูลคลื่นความถี่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างโปร่งใส สำหรับแนวทางการประมูลในครั้งนี้ กสทช. เลือกใช้รูปแบบ **Simultaneous Ascending Clock Auction** เปิดให้ประมูลคลื่นความถี่หลายย่านพร้อมกัน ต่างจากรูปแบบเดิมที่ประมูลทีละย่าน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 2 ส่วนหลัก คือ

1. **ขั้นตอนการจัดสรรคลื่นความถี่** เป็นขั้นตอนการประมูลเพื่อกำหนดว่าผู้เข้าร่วมประมูลแต่ละรายจะได้รับคลื่นความถี่จำนวนเท่าใดและในราคาเท่าใด โดยผู้เข้าร่วมประมูลจะเสนอความต้องการในแต่ละรอบการประมูล จนกว่าความต้องการรวมจะเท่ากับจำนวนคลื่นที่จัดสรร
2. **ขั้นตอนการกำหนดย่านคลื่นความถี่** หลังจากตัดสินผู้ชนะและจำนวนคลื่นความถี่ที่ผู้ชนะแต่ละรายได้รับแล้ว จะเข้าสู่ขั้นตอนการเลือกตำแหน่งย่านคลื่นความถี่ ผู้ชนะสามารถเสนอราคาแบบปิด (Sealed Bid) เพื่อให้ได้ตำแหน่งที่ตนเองเห็นว่าเหมาะสมที่สุดสำหรับการใช้งาน

การออกแบบการประมูลในรูปแบบนี้มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและโปร่งใสในการจัดสรรคลื่นความถี่ เนื่องจากคลื่นความถี่ที่จะนำมาประมูลในครั้งนี้มีจำนวนหลายย่านและบางย่านมีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน การประมูลพร้อมกันจะช่วยให้ผู้เข้าร่วมประมูลสามารถเลือกคลื่นความถี่ที่ตอบโจทย์ธุรกิจของตนเองได้เหมาะสมที่สุด

กฎการประมูลถูกออกแบบเพื่อสนับสนุนการแข่งขัน

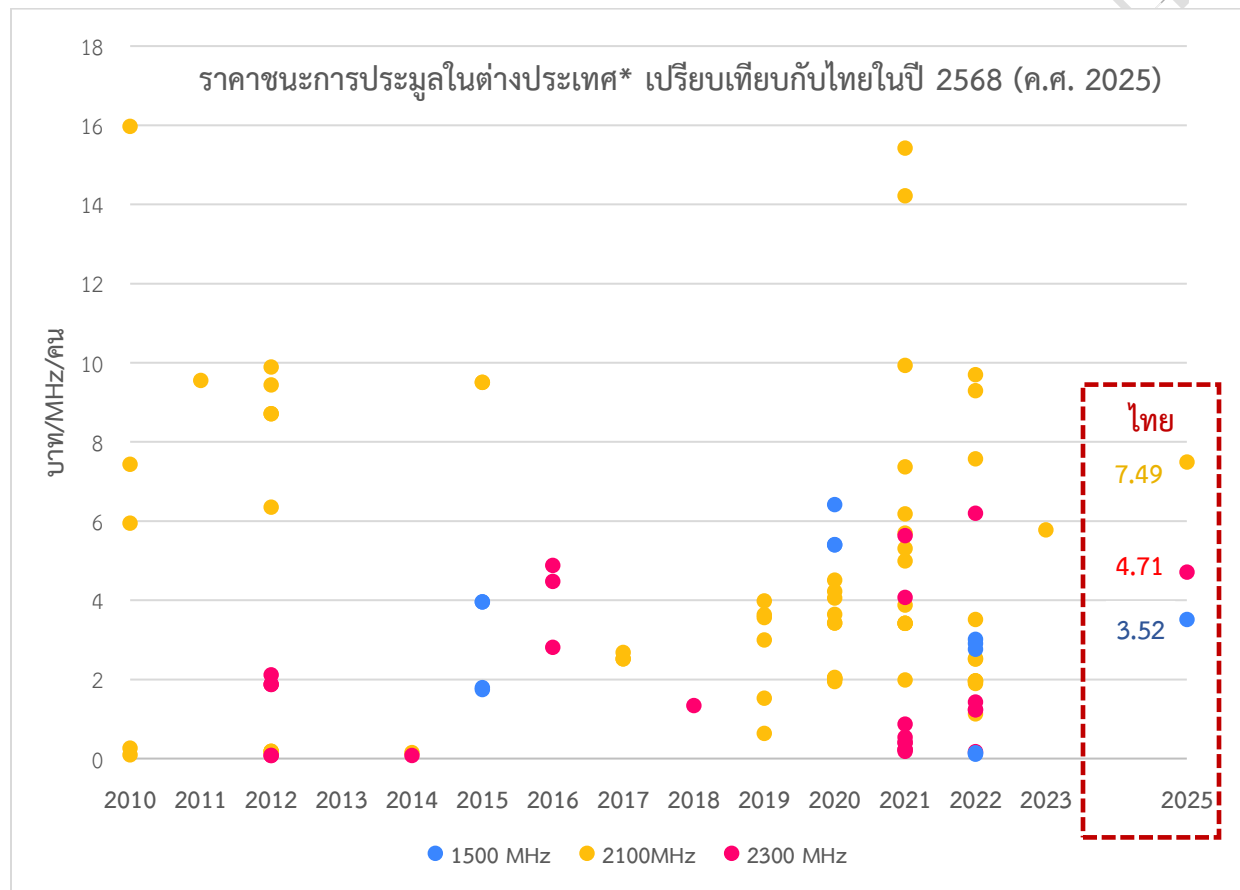
ในแต่ละรอบของขั้นตอนการจัดสรรคลื่นความถี่ จะมีกรอบราคา ผู้เข้าร่วมประมูลอาจปรับเปลี่ยนความต้องการคลื่นความถี่ของตนในแต่ละรอบได้ ทั้งนี้ ราคาจะไม่ลดลง เมื่อจบรอบแล้ว หากความต้องการรวมมีมากกว่าจำนวนคลื่นที่จัดสรร ราคาในรอบถัดไปจะสูงขึ้น การประมูลจะสิ้นสุดลงเมื่อความต้องการรวมเท่ากับจำนวนคลื่นที่จัดสรร เว้นเสียแต่ว่าความต้องการรวมจะน้อยกว่าจำนวนคลื่นที่จัดสรรตั้งแต่แรก

จากการประมูลคลื่นความถี่ที่ผ่านมา พบว่าการแข่งขันเป็นไปอย่างจำกัด เนื่องจากตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่มีผู้ให้บริการที่มีโครงข่ายเป็นของตนเองจำนวนสามราย ประกอบด้วยสองรายใหญ่ที่เข้าร่วมประมูลและรายเล็กที่ไม่เข้าร่วมประมูล แม้จะมีผู้เข้าร่วมประมูลเพียงสองราย แต่ในรอบสุดท้ายของขั้นตอนการจัดสรร ผู้เข้าร่วมประมูลได้เสนอปรับเปลี่ยนความต้องการคลื่นความถี่ของตนเอง สะท้อนให้เห็นถึงการแข่งขันเพื่อครอบครองคลื่นความถี่ที่เหมาะสม ผลลัพธ์ที่น่าจับตามองคือ ราคาชนะการประมูลจบลงที่ระดับใกล้เคียงกับกรอบราคาสูงสุดในรอบสุดท้าย สะท้อนให้เห็นว่า แม้จะมีผู้แข่งขัน

จำนวนจำกัด แต่ผู้ให้บริการยังคงให้ความสำคัญและเล็งเห็นถึงมูลค่าของคลื่นความถี่จากการนำไปสร้างบริการเพื่อตอบสนองความต้องการใช้งานของผู้บริโภค ทั้งนี้ ราคาชนะการประมูลสูงกว่าราคาตั้งต้น อย่างน้อยร้อยละ 10 ของราคาตั้งต้นในทุกย่านคลื่น

ราคาชนะการประมูลสูงกว่าค่าเฉลี่ยของฐานข้อมูลที่มี

เมื่อเปรียบเทียบราคาชนะการประมูลในปี 2568 ของไทย (ในหน่วยบาทต่อคนต่อ MHz) กับราคาชนะการประมูลในต่างประเทศ ซึ่งถูกปรับให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน (Present value) แล้ว พบว่า ราคาชนะการประมูลของไทยทั้งสามย่านไม่ถือว่า “ต่ำ” เพราะมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของราคาชนะการประมูลในอดีต

*หมายเหตุ ข้อมูลที่ปรากฏเป็นข้อมูลราคาชนะการประมูลรายใบอนุญาตของไทยและต่างประเทศ ซึ่งถูกปรับให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน และตัด Outliers ออกแล้ว ที่มา ข้อมูลนำมาจากฐานข้อมูล Cullen และเว็บไซต์ของหน่วยงานกำกับดูแล

การประมูลคลื่นความถี่ในปี 2568 ได้บรรลุวัตถุประสงค์หลักในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มั่นใจว่าคลื่นความถี่จะถูกนำไปใช้ประโยชน์สูงสุดในการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ประชาชน แม้จะมีผู้เข้าร่วมประมูลจำนวนน้อยราย แต่สำนักงาน กสทช. ได้ออกแบบกฎการประมูลที่สนับสนุนให้เกิดการแข่งขันอย่างเต็มที่ ซึ่งสะท้อนได้จากราคาชนะการประมูลที่ถือว่าไม่ต่ำเมื่อเทียบกับข้อมูลในอดีต ผลลัพธ์ดังกล่าวตอกย้ำความสำเร็จในการบริหารจัดการทรัพยากรคลื่นความถี่ของสำนักงาน กสทช. สะท้อนให้เห็นถึงการผลักดันให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการรักษาคุณภาพของบริการโทรคมนาคมได้อย่างต่อเนื่อง